

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

૨૦૧૭નો આર/વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૧૫૪૮

સાથે

૨૦૧૭નો આર/વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૧૫૪૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ મૌલિક જે. શેલટ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	✓	

=====

ટાંક બુધેશ ભીમાજીભાઈ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય, નોટિસ બજવણી માટેના સંબંધિત અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭,
૧૮, ૧૯, ૨, ૨૦, ૨૧, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯ તરફે સુશ્રી મમતા આર
વ્યાસ (૯૯૪)

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧,૨ માટે શ્રી સિદ્ધાર્થ રામી, સરકારી વકીલ

સામાવાળા નંબર ૩ માટે શ્રી. એચ. એસ. મનશો (૪૯૫)

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૪ માટે ડી. એસ. દ્વારા આપવામાં આવેલ નિયમ

=====

કોરમ:માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ મૌલિક જે. શેલટ

તારીખ:૧૯/૦૨/૨૦૨૬

સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદારોની સામાન્ય ફરિયાદો રજૂ કરતી આ બંને અરજીઓના સમૂહની
આથી આ કોર્ટ દ્વારા એકસાથે સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવે છે અને એક
સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. રૂલ તુરંત જ પરત કરવાપાત્ર છે. વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એચ. એસ.
મનશો, સામાવાળા નંબર ૩ વતી રૂલની નોટિસની બજવણીનો સ્વીકાર કરે

છે. વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી સિદ્ધાર્થ રામી, સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ વતી રૂલની નોટિસની બજવણીનો સ્વીકાર કરે છે.

૩. પક્ષકારોની સંમતિથી, બાબતને સુનાવણી પર લેવામાં આવે છે.

૪. અરજદારો માટે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રીમતી મમતા વ્યાસ, સામાવાળા નંબર ૩ માટે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એચ. એસ. મનશો અને સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ માટે વિદ્વાન એજુપી શ્રી સિદ્ધાર્થ રામીને સાંભળ્યા.

૫. રીટ અરજી સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૫૪૮/૨૦૧૭ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ નીચે મુજબની દાદ માંગતા દાખલ કરવામાં આવી છે:

"(એ) આપ નામદાર કોર્ટ પરમાદેશની રીટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રીટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને એવું ઠરાવવાની કૃપા કરે કે અરજદારો પેન્શનના લાભો મેળવવા માટે હકદાર છે જે સામાવાળા કોર્પોરેશનના અન્ય કર્મચારીઓને લંબાવવામાં આવ્યા છે અને વધુમાં સામાવાળા ભાવનગર મહાનગરપાલિકાના અર્બન મલેરિયા ડિપાર્ટમેન્ટના કર્મચારીઓ એવા અરજદારોને પેન્શન અને નિવૃત્તિના અન્ય લાભો લંબાવવા માટે સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે;

(બી) આ રીટ અરજીના પ્રવેશ, સુનાવણી અને આખરી નિકાલ પેવિંગ હોય ત્યાં સુધી, આપ નામદાર કોર્ટ ભાવનગર મહાનગરપાલિકાના અર્બન

મલેરિયા ડિપાર્ટમેન્ટના કર્મચારીઓને પેન્શન અને પેન્શનરી લાભો મંજૂર કરવા અંગે નિર્ણય લેવા અને તેને નિયત સમયમર્યાદામાં આ નામદાર કોર્ટ સમક્ષ મૂકવા સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે;

(સી) કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં આપ નામદાર કોર્ટને જે યોગ્ય અને વાજબી જણાય તેવી અન્ય અને વધુ દાદ આપવાની કૃપા કરે."

૫.૧ રીટ અરજી સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૫૪૯/૨૦૧૭ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ નીચે મુજબની દાદ માંગતા દાખલ કરવામાં આવી છે:

"(એ) આપ નામદાર કોર્ટ પરમાદેશની રીટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રીટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને એવું ઠરાવવાની કૃપા કરે કે અરજદારો પેન્શનના લાભો મેળવવા માટે હકદાર છે જે સામાવાળા કોર્પોરેશનના અન્ય કર્મચારીઓને લંબાવવામાં આવ્યા છે અને વધુમાં સામાવાળાઓને અરજદારોને પેન્શન અને અન્ય નિવૃત્તિના લાભો લંબાવવા અને વ્યાજ સાથે નિવૃત્તિના તમામ લાભો સહિત પેન્શનની બાકી નીકળતી રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે;

(બી) આ રીટ અરજીના પ્રવેશ, સુનાવણી અને આખરી નિકાલ પેનિંગ હોય ત્યાં સુધી, આપ નામદાર કોર્ટ ભાવનગર મહાનગરપાલિકાના અર્બન મલેરિયા ડિપાર્ટમેન્ટના અરજદારોને પેન્શન અને પેન્શનરી લાભો મંજૂર કરવા અંગે નિર્ણય લેવા અને તેને નિયત સમયમર્યાદામાં આ નામદાર કોર્ટ

સમક્ષ મૂકવા સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે;

(સી) કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં આપ નામદાર કોર્ટને જે યોગ્ય અને વાજબી જણાય તેવી અન્ય અને વધુ દાદ આપવાની કૃપા કરે."

૬ ટૂંકી હકીકતો:

૬.૧ અરજદારો સામાવાળા-ભાવનગર મહાનગરપાલિકા (ત્યારબાદ 'કોર્પોરેશન') ના અર્બન મલેરિયા ડિપાર્ટમેન્ટ (ત્યારબાદ 'યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટ') માં રોકાયેલા છે/હતા. સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૫૪૮/૨૦૧૭ ના મોટાભાગના અરજદારો હજુ પણ કોર્પોરેશનના યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં કામ કરી રહ્યા છે અને તેમાંથી થોડાક નિવૃત્ત થયા છે. તેવી જ રીતે, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૫૪૮/૨૦૧૭ ના અરજદારો કોર્પોરેશનના યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટના નિવૃત્ત કર્મચારીઓ છે.

૬.૨ વર્ષ ૧૯૯૪ માં ઘડવામાં આવેલી કોર્પોરેશનની પેન્શન યોજના અનુસાર, જેને રાજ્ય સરકાર દ્વારા તારીખ ૨૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૯૪ ના રોજ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, જેના દ્વારા, યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં અન્ય ત્રણ વિભાગો સાથે કામ કરતા કોર્પોરેશનના કર્મચારીઓને પેન્શનના લાભમાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા છે. જ્યારે, કોર્પોરેશનના અન્ય વિભાગોમાં કામ કરતા કર્મચારીઓને સદર પેન્શન યોજના હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યા છે. તેથી, આ તમામ અરજદારોને અત્યાર સુધી સી.પી.એફ. યોજનામાં ચાલુ રાખવામાં આવ્યા છે. તેમ છતાં, આ અરજીઓ દ્વારા, તેઓ

કોર્પોરેશન પાસેથી પેન્શનરી લાભો મેળવવા માટે તેમનો દાવો રજૂ કરી રહ્યા છે.

૬.૩ આ કોર્ટ સમક્ષ કોર્પોરેશનનું વલણ એ છે કે યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટની રચના રાજ્ય સરકારના કહેવાથી કરવામાં આવી હતી અને રાજ્ય દ્વારા મંજૂર કરાયેલ સેટ અપ અનુસાર, યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં અરજદારોની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. વધુમાં, યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટ ચલાવવા અને આ યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં રોકાયેલા કર્મચારીઓ જેવા અરજદારોના પગારનો ખર્ચ ઉપાડવા માટે રાજ્ય તરફથી ગ્રાન્ટ મેળવવામાં આવે છે, અને તેથી કોર્પોરેશન તેમના ફંડમાંથી તેમના પગાર માટે કોઈ ફાળો આપતું નથી. આમ, તેઓને ૧૯૯૪ માં કોર્પોરેશન દ્વારા લાવવામાં આવેલી પેન્શન યોજનામાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા.

૬.૪ રાજ્ય સરકારે પોતાનું વલણ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે પગારના ખર્ચ સિવાય, તે કોર્પોરેશનના કર્મચારીઓને અન્ય કોઈ રકમ ચૂકવવા માટે જવાબદાર નથી. બલ્કે, યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં કામ કરતા કર્મચારીઓને પેન્શન યોજનામાં સમાવવાનું કોર્પોરેશનને પહેલાથી જ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું.

૭ અરજદારોની રજૂઆતો:

૭.૧ અરજદાર માટેના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રીમતી વ્યાસે રજૂઆત કરી કે આ બાબતમાં રહેલો પ્રશ્ન મનીષ જી. ગગવાણી વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યના કેસમાં તારીખ ૨૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ ના રોજ સ્પેશિયલ સિવિલ

એપિલકેશન નંબર ૬૨૪૩/૨૦૦૮ અને તેને સંલગ્ન બાબતોમાં પસાર કરવામાં આવેલા આ કોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજના નિર્ણય દ્વારા સંપૂર્ણપણે આવરી લેવાયેલો છે, જે ૨૦૨૨ LawSuit(Guj) ૬૭૧૫ માં રિપોર્ટ થયેલ છે. સદર નિર્ણયને એલપીએ નંબર ૫૦/૨૦૨૩ અને અન્યમાં ભાવનગર મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન વિ. પ્રવીણચંદ્ર શાંતિલાલ જોશી અને અન્યના કેસમાં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૪ ના તેના ચુકાદા દ્વારા આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા બહાલી આપવામાં આવી છે. તારીખ ૬ માર્ચ, ૨૦૨૫ ના રોજ કોર્પોરેશને એસએલપી (સિવિલ) ડાયરી નંબર ૬૦૨૦૭/૨૦૨૪ પાછી ખેંચી લેતા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા સદર નિર્ણયમાં કોઈ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો નથી. આમ, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા અપાયેલ અભિપ્રાય નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત સુધી કાયમ રાખવામાં આવ્યો છે.

૭.૨ વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રીમતી વ્યાસે રજૂઆત કરી કે એ અવિવાહિત છે કે તમામ અરજદારો કોર્પોરેશનના કર્મચારીઓ છે/હતા અને તે હકીકતના કારણે, તેઓ પેન્શનરી લાભો મેળવવા માટે હકદાર છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોઈ વાજબી કારણ વગર, તેઓને વર્ષ ૧૯૯૪ માં કોર્પોરેશન દ્વારા લાવવામાં આવેલી પેન્શન યોજનાના વ્યાપમાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, કોર્પોરેશનના અન્ય કર્મચારીઓની જેમ, તમામ અરજદારો પ્રામાણિકપણે

તેમની ફરજો બજાવી રહ્યા છે/બજાવતા હતા અને તે રીતે, કોર્પોરેશનના કાયમી કર્મચારીઓ છે/હતા અને પેન્શનરી લાભો મેળવવા માટેની લાયકાત ધરાવતી સેવા પણ પૂર્ણ કરી છે.

૭.૩ વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રીમતી વ્યાસ વધુમાં રજૂઆત કરશે કે નાયબ નિયામક, આરોગ્ય અને તબીબી સેવાઓ, ગાંધીનગર દ્વારા કોર્પોરેશનના કમિશનરને લખાયેલા તારીખ ૨૨ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૨ ના પત્ર અનુસાર, જેના દ્વારા અરજદારોની ફરિયાદનો ઉકેલ લાવવા માટે, કોર્પોરેશનને તારીખ ૮ જાન્યુઆરી, ૨૦૦૪ ના ઓડિટ રિપોર્ટના પેરા નંબર ૮ માં કરવામાં આવેલી સલાહ મુજબ કાર્ય કરવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તારીખ ૮ જાન્યુઆરી, ૨૦૦૪ ના ઓડિટ રિપોર્ટ અનુસાર, રાજ્ય સરકારે પહેલેથી જ સ્પષ્ટ કરી દીધું છે કે યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં કામ કરતા અરજદારોને કોર્પોરેશનના કાયમી કર્મચારીઓ તરીકે ગણવા જરૂરી છે. યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં કામ કરતા અરજદારોને આવી પેન્શન યોજના એટલે કે જી.પી.એફ. યોજના હેઠળ આવરી લેવા જ જોઈએ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રાજ્યની સૂચનાઓ અને નિર્દેશો અનુસાર કાર્ય કરવાને બદલે, કોર્પોરેશને કોઈ વાજબી કારણ વગર અરજદારોને પેન્શનરી લાભો મંજૂર કર્યા નથી અને મનસ્વી રીતે વર્તન કર્યું છે.

૭.૪ વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રીમતી વ્યાસ રજૂઆત કરશે કે ભરૂચ

મહાનગરપાલિકાના કેસમાં, યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં કામ કરતા કર્મચારીઓને પેન્શનનો લાભ મંજૂર કરવા માટે સમાવવા અંગે કોર્પોરેશન દ્વારા રાજ્ય પાસે મંજૂરી માંગવામાં આવી હતી, જેને રાજ્ય દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૭.૫ છેલ્લે, વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રીમતી વ્યાસ એ પણ રજૂઆત કરશે કે ટ્રાન્સપોર્ટ ડિપાર્ટમેન્ટ, ડિસ્ટ્રિક્ટ પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન કમિટી જેવા અન્ય વિભાગો, જેના કર્મચારીઓને પેન્શન યોજનામાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા છે, આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત નિર્ણયો અનુસાર, તેઓને પેન્શનનો લાભ મંજૂર કરવામાં આવ્યો છે. આમ, આવો લાભ અરજદારોને પણ મંજૂર થવો જોઈએ.

૭.૬ ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને, વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રીમતી વ્યાસ આ કોર્ટને હાલની રીટ અરજીઓ મંજૂર કરવા વિનંતી કરશે.

૮. સામાવાળા નંબર ૩ ની રજૂઆતો:

૮.૧. તેનાથી વિપરીત, કોર્પોરેશન માટેના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મનશે રજૂઆત કરશે કે તમામ અરજદારોની નિમણૂક યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં કરવામાં આવી છે/હતી અને તેથી, તેમના પગાર અને અન્ય મહેનતાણાની ચૂકવણી રાજ્ય પાસેથી મળેલ ગ્રાન્ટમાંથી કરવામાં આવી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પેન્શનરી લાભો ચૂકવવા માટે રાજ્ય પાસેથી કોઈ ગ્રાન્ટ મળતી ન હોવાથી, કોર્પોરેશન માટે અરજદારોને પેન્શન યોજનામાં આવરી

લેવાનું શક્ય બનશે નહીં અને તેથી, તેઓને કોર્પોરેશનની પેન્શન યોજનાના વ્યાપમાંથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે દર્શાવેલા નિર્ણયો હાલના કેસના તથ્યોને લાગુ પડશે નહીં, કારણ કે કોર્પોરેશનના શિક્ષણ વિભાગના બિન-શૈક્ષણિક સ્ટાફનો પગાર રાજ્ય પાસેથી કોઈ ગ્રાન્ટ મેળવ્યા વગર કોર્પોરેશન દ્વારા તેના પોતાના ફંડમાંથી ચૂકવવામાં આવે છે. તેવી જ રીતે, ટ્રાન્સપોર્ટ ડિપાર્ટમેન્ટના કર્મચારીઓનો પગાર પણ કોર્પોરેશનના યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં સેવા આપતા કર્મચારીઓનો પગાર ચૂકવવા માટે રાજ્ય સરકાર પાસેથી કોર્પોરેશન દ્વારા મેળવાતી ગ્રાન્ટથી વિપરીત, કોર્પોરેશન દ્વારા તેના પોતાના ફંડમાંથી ભોગવવામાં આવે છે. તેથી, સામાવાળા-કોર્પોરેશન માટેના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મનશાના જણાવ્યા અનુસાર, સદર નિર્ણયોનો સિદ્ધાંત હાલના કેસના તથ્યોને લાગુ પડશે નહીં.

૮.૨. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને, વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મનશો આ કોર્ટને હાલની રીટ અરજીઓ રદ કરવા વિનંતી કરશે.

૯. સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ ની રજૂઆતો:

૯.૧. તેનાથી વિપરીત, વિદ્વાન એજુપી શ્રી રામી રજૂઆત કરશે કે શરૂઆતથી જ, કોર્પોરેશનને એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે ખાસ વિભાગમાં નિમાયેલા કર્મચારીઓનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી પગાર, જેમાં મોંઘવારી ભથ્થું અને ઘરભાડા ભથ્થુંનો સમાવેશ થાય છે તે સિવાય, નોકરી

સાથે જોડાયેલા અન્ય કોઈ ભથ્થાં અને અન્ય મહેનતાણું રાજ્ય દ્વારા ભોગવવામાં આવશે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રેકૉર્ડ પરના તારીખ ૮ જાન્યુઆરી, ૨૦૦૪ ના ઓડિટ રિપોર્ટના પેરા નંબર ૧ માં જ, ઉપરોક્ત હકીકતનો સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને કોર્પોરેશન જાણતું હતું કે કોઈ પણ સમયે, સરકાર પેન્શનનો ખર્ચ ઉપાડશે નહીં. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વર્ષ ૧૯૯૪ ના સંબંધિત સમયે, કોર્પોરેશન આ ખાસ વિભાગના કર્મચારીઓને સમાવવાની વિનંતી સાથે ક્યારેય આગળ આવ્યું ન હતું, આમ, રાજ્ય માટે કોઈ વિપરીત અભિપ્રાય લેવાનો પ્રસંગ ઉપસ્થિત થયો ન હતો.

૯.૨. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને, વિદ્વાન એજીપી શ્રી રામી આ કોર્ટને રાજ્ય સામેની હાલની રીટ અરજીઓ રદ કરવા વિનંતી કરશે.

૧૦. અન્ય કોઈ અને વધુ રજૂઆતો કરવામાં આવી નથી.

વિશ્લેષણ અને તારણો:

૧૧. સંબંધિત પક્ષકારો માટે ઉપસ્થિત રહેતા વિદ્વાન એડવોકેટોને સાંભળ્યા પછી અને તેમની રજૂઆતો તથા દસ્તાવેજોનું અવલોકન કર્યા પછી, એ બાબત ઉભરી આવે છે કે જોકે તમામ અરજદારોની નિમણૂક કોર્પોરેશન દ્વારા તેના યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટમાં તેના કાયમી કર્મચારીઓ તરીકે કરવામાં આવી છે/હતી, પરંતુ તેઓને પેન્શનનો લાભ મંજૂર કરવાથી બાકાત રાખવામાં આવ્યા છે. આવી બાકાતનું કારણ ૧૯૯૪ માં કોર્પોરેશન દ્વારા લાવવામાં

આવેલી પેન્શન યોજના છે અને તેને રાજ્ય સરકાર દ્વારા તેના તારીખ ૨૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૯૪ ના ઠરાવ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હતી. હું દર્શાવેલા નિર્ણયોના સંબંધિત અવલોકનો ટાંકવા જઈ રહ્યો છું, જેમાં, રાજ્ય દ્વારા મંજૂર કરાયેલી પેન્શન યોજનાના સંબંધિત પેરાનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે, આ તબક્કે, હું તેને અહીં પુનરાવર્તિત કરવા માંગતો નથી.

૧૨. રેકૉર્ડ દર્શાવે છે કે આરોગ્ય અને તબીબી સેવાઓ, ગાંધીનગરના કમિશનરની ઓફિસ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૮ જાન્યુઆરી, ૨૦૦૪ના ઓડિટ રિપોર્ટના પેરા નંબર ૮ માં કરવામાં આવેલા સ્પષ્ટ અવલોકન હોવા છતાં, કોર્પોરેશને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં કાર્ય કર્યું નથી, જેના દ્વારા, અરજદારોને જી.પી.એફ. યોજનામાં સમાવેલ નથી અને તેઓને સી.પી.એફ. યોજનામાં ચાલુ રાખ્યા છે, જેના પરિણામે અરજદારોને અન્યાય થયો છે. ઉપરોક્ત ઓડિટ રિપોર્ટના પેરા નંબર ૮ માં કરવામાં આવેલા સંબંધિત અવલોકનો નીચે મુજબ વંચાય છે:

"અર્બન મલેરિયા સ્કીમ હેઠળ મંજૂર કરાયેલી જગ્યાઓ ભાવનગર મહાનગરપાલિકાના નિયંત્રણ હેઠળ છે. ઉક્ત જગ્યાઓ ભરવાની સત્તા પણ ભાવનગર મહાનગરપાલિકામાં નિહિત છે. તે મુજબ ભરાયેલી જગ્યાઓના સંદર્ભમાં બદલીઓ કરવા, પ્રમોશન મંજૂર કરવા, ઉચ્ચ પગાર ધોરણ મંજૂર કરવા, સુધારેલા પગાર ધોરણ મંજૂર કરવા, કર્મચારીઓને નિવૃત્ત કરવા વગેરેની સત્તા ભાવનગર મહાનગરપાલિકામાં નિહિત છે અને કોર્પોરેશને તેના

નિયમો અને વિનિયમો અનુસાર પ્રક્રિયા કરવી જરૂરી છે. અર્બન મલેરિયા સ્કીમ હેઠળ મંજૂર કરાયેલી જગ્યાઓ પર ફરજ બજાવતા કર્મચારીઓની ભરતી ભાવનગર મહાનગરપાલિકા દ્વારા કરવામાં આવી હોવાથી, ઉક્ત જગ્યાઓ પર સેવા આપતા કર્મચારીઓ ભાવનગર મહાનગરપાલિકાના કર્મચારીઓ છે. પરિણામે, ભાવનગર મહાનગરપાલિકાએ અર્બન મલેરિયા સ્કીમ હેઠળના કર્મચારીઓને કોર્પોરેશનના અન્ય વિભાગોના કર્મચારીઓને મળવાપાત્ર તમામ લાભો લંબાવવા જોઈએ. જો કે, અર્બન મલેરિયા સ્કીમ હેઠળના કર્મચારીઓને જી.પી. ઇન્ડ હેઠળ લાવવામાં આવ્યા નથી. ભાવનગર મહાનગરપાલિકાના અન્ય વિભાગોના કર્મચારીઓને લાગુ પડતી જી.પી. ઇન્ડની જોગવાઈઓ તેથી અર્બન મલેરિયા સ્કીમ હેઠળના કર્મચારીઓને પણ લંબાવવી જોઈએ અને લાગુ કરવી જોઈએ. સારાંશમાં, અર્બન મલેરિયા સ્કીમ ભાવનગર મહાનગરપાલિકાનો એક અવિભાજ્ય અંગ છે. ભાવનગર મહાનગરપાલિકાના અન્ય વિભાગોના કર્મચારીઓને મળવાપાત્ર તમામ લાભો અને લાગુ પડતી તમામ જોગવાઈઓ અર્બન મલેરિયા સ્કીમના કર્મચારીઓને પણ મળવાપાત્ર અને લાગુ કરવા જોઈએ.

અર્બન મલેરિયા સ્કીમ હેઠળના કર્મચારીઓ રાજ્ય સરકારના કર્મચારીઓ નથી."

૧૩. ઉપરોક્તનું માત્ર વાચન સ્પષ્ટપણે દર્શાવશે કે કોર્પોરેશન યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટના કર્મચારીઓને જી.પી.એફ. યોજનામાં સમાવવા માટે કાનૂની

જવાબદારી હેઠળ હતું. નાયબ નિયામક, આરોગ્ય અને તબીબી સેવાઓ દ્વારા તેના તારીખ ૨૨ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૨ ના પત્ર દ્વારા રાજ્ય દ્વારા કોર્પોરેશનને આ અંગે યાદ અપાવવામાં આવી હતી, પરંતુ આ અંગે કોર્પોરેશન દ્વારા કંઈ કરવામાં આવ્યું નથી.

૧૪. અરજદારો માટેના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રીમતી વ્યાસ દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, તેમની રજૂઆતોમાં નોંધ્યા મુજબ, ડિવિઝન બેન્ચ/નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા મંજૂર કરાયેલ વિદ્વાન સિંગલ જજના નિર્ણય દ્વારા આ પ્રશ્ન સંપૂર્ણપણે આવરી લેવાયેલો છે. તેથી, આ તબક્કે, હું આવા નિર્ણયોના સંબંધિત અવલોકનો અને કારણો ટાંકવા માંગુ છું, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

૧૪.૧. તારીખ ૨૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૨ ના રોજ મનીષ જી. ગગવાણી (ઉપરોક્ત) માં પસાર કરવામાં આવેલા તેના ચુકાદામાં સમાન બેન્ચે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

"[૧૯] વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો ટૂંકો પ્રશ્ન એ છે કે શું અરજદારો પેન્શન અને નિવૃત્તિના અન્ય લાભો માટે હકદાર છે કે નહીં જો કે તેમણે સેવાના જરૂરી વર્ષો પૂર્ણ કર્યા છે જે ભાવનગર મહાનગરપાલિકાના અન્ય કર્મચારીઓને ચૂકવવામાં આવતા પેન્શન અને નિવૃત્તિના અન્ય લાભો માટે પાત્ર છે?

[૨૦] આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ તેમજ નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના

નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતા આ મુદ્દો હવે પૂર્વદ્રષ્ટાંતરહિત નથી. નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે ઊના નગરપાલિકા વિ. કાલીબેન બાલુભાઈ મકવાણા અને અન્ય, ૨૦૧૯ ૧૨ SCC ૩૪૦ના કેસમાં સમાન તથ્યોમાં, ચીફ ઓફિસર વિ. મોહમદ ઈશાદ હુસેનભાઈ બલોચ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્યના નિર્ણયને ધ્યાનમાં લેતા નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

"૧૭. અમને જણાયું છે કે ચીફ ઓફિસર વિ. મોહમદ ઈશાદ હુસેનભાઈ બલોચ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આપવામાં આવેલ નિર્ણય કેસના તથ્યોને લાગુ પડતો નથી અને તે સાચો સિદ્ધાંત સ્થાપિત કરતો નથી અને તેને પર ક્યુરિયમ ગણવામાં આવે તેવું દર્શાવવા માટે, અપીલકર્તા (નગરપાલિકા) એ પ્રયાસો કર્યા અને ડિવિઝન બેન્ય સમક્ષ રજૂઆત કરી કે જે કર્મચારીઓ મૂળ પંચાયત સાથે કામ કરતા હતા અને પાછળથી નગરપાલિકામાં પંચાયતના વિલીનીકરણને કારણે નગરપાલિકાના કર્મચારીઓ બન્યા હતા, અને જે કર્મચારીઓની નગરપાલિકા દ્વારા સીધી નિમણૂક કરવામાં આવી હતી તે કર્મચારીઓ વચ્ચે તફાવત રહેલો છે.

૧૮. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કેસની પ્રથમ શ્રેણીમાં આવતા કર્મચારીઓને પેન્શન મંજૂર કરવા માટે હકદાર ઠેરવવામાં આવ્યા હતા પરંતુ કેસની બીજી શ્રેણીમાં આવતા કર્મચારીઓને નહીં. એવું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે ચીફ ઓફિસર વિ. મોહમદ ઈશાદ હુસેનભાઈ બલોચ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કર્મચારીઓ કેસની પ્રથમ શ્રેણીમાં આવ્યા હતા અને

તેથી, તેઓને પેન્શનના લાભનો દાવો કરવા માટે હકદાર ઠેરવવામાં આવ્યા હતા જ્યારે આ કેસના સામાવાળાઓ કેસોની બીજી શ્રેણીમાં આવે છે, ચીફ ઓફિસર વિ. મોહમદ ઈશાદ હુસેનભાઈ બલોચ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આપેલા નિર્ણયનો લાભ સામાવાળાઓને આપી શકાય નહીં કારણ કે તેઓની નિમણૂક અપીલકર્તા (નગરપાલિકા) દ્વારા સીધી કરવામાં આવી હતી.

૧૯. ડિવિઝન બેન્ચે ઉપરોક્ત રજૂઆતને ફગાવી દેતી વખતે આ કેસમાં ઉપસ્થિત થતી નીચેની ચાર નિર્વિવાદિત હકીકતોની નોંધ લીધી:

"૧. મૂળ અરજદારો-સંબંધિત અપીલોમાં અહીં સામાવાળા નંબર ૧ ની નિમણૂક નગરપાલિકા દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તેઓ નગરપાલિકાની સેવામાં હતા.

૨. નિમણૂક પછી, સંબંધિત કર્મચારી જ્યાં સુધી LPA નંબર ૧૦૬૬/૧૫ નો સંબંધ છે ત્યાં સુધી વચનિવૃત્તિની ઉંમરે પહોંચ્યા ત્યાં સુધી સેવામાં ચાલુ રહ્યા. જ્યારે, બાકીની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોમાં, સંબંધિત કર્મચારીઓની સેવાઓ કર્મચારીઓના મૃત્યુના કારણે સમાપ્ત થઈ ગઈ.

૩. એ એક નિર્વિવાદિત સ્થિતિ છે કે તમામ કેસોના સંદર્ભમાં સેવાની કુલ લંબાઈ ૧૦ વર્ષથી વધુ થઈ ગઈ છે જે પેન્શનની પાત્રતા માટેની લઘુત્તમ જરૂરિયાત છે.

૪. તમામ કર્મચારીઓના સંદર્ભમાં, જે અપીલોના હાલના જૂથનો વિષય છે, તેઓ જીપીએફના સભ્ય હતા અને તેમની સેવાઓ સમાપ્ત થઈ ત્યાં સુધી નગરપાલિકા દ્વારા સમયાંતરે તેમના પગારમાંથી જીપીએફ ફાળો કાપવામાં આવતો હતો."

૨૦. ડિવિઝન બેન્ચનો અભિપ્રાય હતો અને, અમારા અભિપ્રાય મુજબ, યોગ્ય રીતે કે કર્મચારીઓના બે જૂથો વચ્ચે કરવાનો પ્રયાસ કરાયેલ તફાવત, એટલે કે, એક પંચાયતમાંથી આવીને નગરપાલિકાના કર્મચારીઓ બન્યા અને બીજા સીધા નગરપાલિકાના કર્મચારીઓ બન્યા તે કોઈ મહત્વ ધરાવતો નથી કારણ કે અપીલકર્તાએ સામાવાળાઓને જીપીએફ ફાળાના સભ્યો બનાવ્યા અને તેમની નિવૃત્તિની તારીખ સુધી તેમના પગારમાંથી નિયમિત ફાળો કાપવાનું ચાલુ રાખ્યું.

૨૧. અમારા અભિપ્રાય મુજબ, હાલનો કેસ ચીફ ઓફિસર વિ. મોહમદ ઈરશાદ હુસેનભાઈ બલોચ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આપવામાં આવેલા અગાઉના નિર્ણય દ્વારા આવરી લેવાયેલો છે જેને તારીખ ૧૬.૦૮.૨૦૧૩ ના હુકમ દ્વારા આ કોર્ટ દ્વારા કાયમ રાખવામાં આવ્યો છે. અમારો એવો પણ અભિપ્રાય છે કે ચીફ ઓફિસર વિ. મોહમદ ઈરશાદ હુસેનભાઈ બલોચ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયમાંથી છટકી જવા માટે અપીલકર્તા દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલ ઉપરોક્ત તફાવત યોગ્ય કારણો આપીને વડી અદાલત દ્વારા યોગ્ય રીતે જ અગ્રાહ્ય ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.

૨૨. ચીફ ઓફિસર વિ. મોહમદ ઈશાદ હુસેનભાઈ બલોચ અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આપેલા નિર્ણય સાથે જોડાયેલી કેસમાં ઉપસ્થિત થતી ઉપરોક્ત ચાર નિર્વિવાદ હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, જેણે આખરીતા પ્રાપ્ત કરી છે, અને ત્યારબાદ સંબંધિત નગરપાલિકાના કર્મચારીઓના સંદર્ભમાં અમલમાં મૂકવામાં આવી હતી જેમાં તેઓને પેન્શન અને પેન્શનરી લાભોનો દાવો કરવા માટે પાત્ર અને હકદાર ઠેરવવામાં આવ્યા હતા, અમને રીટ કોર્ટ અને ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા પડકારવામાં આવેલા હુકમમાં લેવાયેલા અભિપ્રાય સિવાય અન્ય કોઈ અભિપ્રાય લેવા માટે કોઈ યોગ્ય કારણ જણાતું નથી.

૨૩. અપીલકર્તા (નગરપાલિકા) ના વિદ્વાન કૌન્સિલે, જો કે, રાજ્ય સરકારના તારીખ ૨૮.૧૧.૧૯૯૪ ના એક પરિપત્ર (એનેક્સર P ૧) પર આધાર રાખ્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે આ પરિપત્રના પ્રકાશમાં, સામાવાળાઓ પેન્શનના લાભનો દાવો કરવા માટે પાત્ર નથી કે હકદાર પણ નથી. અમને આ રજૂઆતમાં કોઈ ગુણવત્તા જણાતી નથી.

૨૪. પ્રથમ, અમને જણાયું છે કે તે વડી અદાલત (રીટ કોર્ટ/ડિવિઝન બેન્ચ) સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવ્યો ન હતો; બીજું, રીટ કોર્ટ અને ડિવિઝન બેન્ચે તેનો સંદર્ભ લીધો ન હતો; ત્રીજું, ગમે તે સંજોગોમાં, હાલના વિવાદનો નિર્ણય કરવા માટે તેનું કોઈ મહત્વ નથી. તેનું અવલોકન દર્શાવે છે કે તે પંચાયતના કર્મચારીઓના કિસ્સાઓને લાગુ પડે છે, જેઓ પાછળથી

નગરપાલિકાના કર્મચારીઓ બન્યા હતા.

૨૫. પૂર્વોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં, અમને આ અપીલોમાં કોઈ ગુણવત્તા જણાતી નથી. આમ અપીલો નિષ્ફળ જાય છે અને તે મુજબ રદ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા (નગરપાલિકા) ને અહીંના સામાવાળાઓના પેન્શન કેસોને આખરી આકાર આપવા અને આ હુકમની તારીખથી ચાર મહિનાની અંદર યોગ્ય ચકાસણી પછી પેન્શનની રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે."

[૨૧] રાજસ્થાન સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

"૫૫. પૂર્વોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો વિચારાયેલ અભિપ્રાય છે કે સામાવાળાએ અપીલકર્તા દ્વારા પેન્શન મંજૂર કરવા માટેનો કેસ બનાવ્યો હતો અને વિદ્વાન સિંગલ જજ અને ડિવિઝન બેન્ચ બંનેએ પેન્શન માટેના સામાવાળાના દાવાને મંજૂર કરવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી.

૫૬. ઉપર જણાવ્યા મુજબ પેરા ૫ માં વિદ્વાન સિંગલ જજના નિર્દેશે અપીલકર્તાના હિતનું પર્યાપ્ત રક્ષણ કર્યું હતું.

૫૭. આપણે એ પણ નોંધી શકીએ છીએ કે સામાવાળા, જેમણે તારીખ ૩૧.૧૦.૨૦૧૨ ના રોજ વ્યવસ્થાપિત ઉંમર પ્રાપ્ત કરી હતી, તેમણે વર્ષ ૨૦૧૨ માં જ તુરંત જ રીટ અરજી નંબર ૮૮૪૭/૨૦૧૨ દાખલ કરી હતી જે

રીટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવી હતી અને વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા નિર્દેશ જારી કરવામાં આવ્યો હતો. પેન્શનની દાદ માટે વડી અદાલતનો સંપર્ક કરવામાં સામાવાળા દ્વારા કોઈ વિલંબ થયો ન હતો. રીટ અરજી દાખલ કરતા પહેલા સામાવાળાએ વર્ષ ૨૦૧૦ માં પેન્શન માટે તેમનો દાવો રજૂ કરતી રજૂઆત પણ મોકલી હતી જેણે અપીલકર્તાને યોગ્ય પગલાં લેવા માટે સચેત કરવા જોઈતા હતા.

૫૮. આ અપીલમાં તારીખ ૧૩.૦૮.૨૦૧૮ ના રોજ આ કોર્ટ દ્વારા એક વચગાળાનો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હોવાથી, વડી અદાલતના પડકારવામાં આવેલા ચુકાદાનો અપીલકર્તા દ્વારા અમલ કરી શકાયો ન હતો. વિદ્વાન સિંગલ જજે સામાવાળાની રીટ અરજી મંજૂર કરતી વખતે અપીલકર્તાને સીપીએફ યોજના હેઠળ તેમના દ્વારા મેળવવામાં આવેલ લાભ પરત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો પરંતુ જમા કરાવવા માટે કોઈ સમય નક્કી કર્યો ન હતો. ન્યાયના હિતમાં અમે સામાવાળાને સીપીએફ યોજના હેઠળની સમગ્ર રકમ વધારાની ગ્રેયુઈટી સહિત પરત કરવા માટે આ હુકમથી બે મહિનાનો સમય આપીએ છીએ. સામાવાળા દ્વારા આવી રકમ જમા કરાવવા પર, રાજસ્થાન સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન સામાવાળાને પેન્શન મંજૂર કરશે અને પેન્શનની ચૂકવણી અંગે પગલાં લેશે પરંતુ તેના પર કોઈ વ્યાજ વિના.

૫૯. પરંતુ હાલના કેસોના તથ્યોને જોતાં, પક્ષકારો વચ્ચે સામ્યતા સંતુલિત

કરવા માટે સામાવાળાઓ દ્વારા રકમ જમા કરાવવામાં આવે તે તારીખથી જ કોર્પોરેશનને સામાવાળાઓને પેન્શન ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવાથી ન્યાયનો હેતુ સર થશે. સીપીએફ યોજના હેઠળ સામાવાળાઓ દ્વારા મેળવેલ પેન્શન સામાવાળાઓ દ્વારા જાળવી રાખવા માટે મંજૂરી આપવામાં આવશે. આનો અર્થ એ છે કે સીપીએફ હેઠળ પેન્શન તરીકે મળેલી રકમ સામાવાળાઓએ પરત કરવાની રહેશે નહીં અને જ્યારે અપીલકર્તા દ્વારા સામાવાળાઓને પેન્શનની ગણતરી કરીને ચૂકવણી કરવામાં આવે ત્યારે તે કાપવામાં આવશે નહીં. વડી અદાલતના પડકારવામાં આવેલા ચુકાદામાં ઉપરોક્ત ફેરફારોને આધીન, અમે બંને અપીલો રદ કરીએ છીએ."

[૨૨] ચીફ ઓફિસર વિ. મોહમદ ઈશાદ હુસેનભાઈ બલોચ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

"૬. એ એક નિર્વિવાદિત સ્થિતિ છે કે તમામ સંબંધિત કર્મચારીઓને જીપીએફ યોજનામાં ગણવામાં આવ્યા હતા, તેથી, સંબંધિત જીપીએફ ખાતાઓ ખોલવામાં આવ્યા હતા અને તેઓને કાયમી કરવામાં આવ્યા તે તારીખથી અને તેઓ સેવામાંથી નિવૃત્ત થયા અથવા તેમના મૃત્યુના કારણે તેમની સેવા સમાપ્ત થઈ ત્યાં સુધી તેમના પગારમાંથી કપાત પણ કરવામાં આવી હતી. એ પણ નિર્વિવાદિત સ્થિતિ છે કે આવા તમામ કર્મચારીઓને સીપીએફ યોજનામાં ગણવામાં આવ્યા ન હતા, જે અન્ય નગરપાલિકાના કર્મચારીઓને લાગુ પડે છે અને સંબંધિત

કર્મચારીઓના પગારમાંથી નગરપાલિકા દ્વારા સીપીએફના હેતુ માટે કોઈ કપાત કરવામાં આવી નથી. જો કર્મચારીને, જ્યારે તે સેવામાં સમાવવામાં આવે છે, ત્યારે પેન્શનરી લાભો માટે જીપીએફ યોજનામાં તમામ હેતુઓ માટે ગણવામાં આવે છે અને એકમ રકમ માટે સીપીએફ યોજનામાં ગણવામાં આવતો નથી, અને સંબંધિત વ્યક્તિ વચનિવૃત્તિની ઉંમરે પહોંચે અથવા અન્યથા ત્યાં સુધી સદર સ્થિતિ ચાલુ રહે છે, તો શું એમ્પ્લોયર અથવા સંબંધિત સત્તાવાળાઓ માટે નિવૃત્તિ પછી એવા આધારે પેન્શનરી લાભોનો ઈનકાર કરવાનું ખુદ્દું રહેશે કે સંબંધિત કર્મચારી જીપીએફ યોજના અનુસાર પેન્શન માટે પાત્ર ન હતો. અમારા અભિપ્રાય મુજબ, જો આવાને વિચારણામાં લેવા અને સ્વીકારવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે માત્ર સત્તાવાળાના ભાગે અત્યંત અયોગ્ય જ નહીં હોય, પરંતુ તેને ઘોર અત્યાચારી કૃત્ય પણ કહી શકાય, જે તેના મુખ પર જ અસંગત હશે."

[૨૩] ઉપરોક્ત નિર્ણયને સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પણ બહાલી આપવામાં આવી છે જેમ કે ઊના નગરપાલિકા વિ. કાલીબેન બાલુભાઈ મકવાણા અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે. આમ અરજદારો પેન્શન અને નિવૃત્તિના લાભો મેળવવા માટે હકદાર છે.

[૨૪] સામાવાળા ભાવનગર મહાનગરપાલિકા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ કે રાજ્ય સરકારે અરજદારોને પેન્શન ચૂકવવા માટે ગ્રાન્ટ મંજૂર કરી નથી તે રદ કરવા યોગ્ય છે કારણ કે પેન્શન મેળવવાનો અધિકાર મિલકતના

અધિકાર તરીકે માન્યતા પ્રાપ્ત છે અને કાયદાની સત્તા વગર વ્યક્તિને પેન્શનથી વંચિત રાખી શકાય નહીં. સર્વોચ્ચ અદાલતે ઝારખંડ રાજ્ય વિ. જિતેન્દ્ર કુમાર શ્રીવાસ્તવ, ૨૦૧૩ ૧૨ SCC ૨૧૦ ના કેસમાં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

"૧૨. સરકારી સેવક દ્વારા પેન્શન મેળવવાના અધિકારને આ કોર્ટની બંધારણીય બેંચના દેવકીનંદન પ્રસાદ વિ. બિહાર રાજ્ય, ૧૯૭૧ ૨ SCC ૩૩૦ ના ચુકાદા દ્વારા મિલકતના અધિકાર તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી હતી, જે નીચેની ચર્ચા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે:

"૨૯. છેલ્લો પ્રશ્ન વિચારવાનો એ છે કે, શું સરકારી સેવક દ્વારા પેન્શન મેળવવાનો અધિકાર એ મિલકત છે, જેથી બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૯(૧) (f) અને ૩૧(૧) આકર્ષિત થાય. બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ રીટ અરજી ટકવાપાત્ર છે કે કેમ તે વિચારવા માટે આ પ્રશ્ન નક્કી કરવાનો થાય છે. આ પાસા પર, અમે અગાઉથી જ ઉલ્લેખ કર્યો છે અને હવે અમે તે અંગે વિચારણા કરવા આગળ વધીએ છીએ.

૩૦. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ પેન્શન મેળવવાનો અધિકાર એ મિલકત છે અને સામાવાળાઓએ તારીખ ૧૨ જૂન, ૧૯૬૮ ના કારોબારી હુકમ દ્વારા અન્યાયી રીતે તેનું પેન્શન રોકી રાખ્યું છે. તે હુકમ બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૯(૧)(f) અને ૩૧(૧) હેઠળના તેના મૂળભૂત અધિકારોને અસર કરે છે. સામાવાળાઓ, જેમ કે અમે અગાઉ દર્શાવ્યું છે, તારીખ ૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૬

ના રોજ પસાર કરાયેલા હુકમને બાદ કરતાં, અરજદારના પેન્શન મેળવવાના અધિકાર સામે વાંધો ઉઠાવતા નથી. વિરોધ-સોગંદનામામાં માત્ર એક ખુદ્દી રજૂઆત છે કે વિચારણા માટે કોઈ મૂળભૂત અધિકારનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો નથી. સામાવાળાઓ માટેના વિદ્વાન કૌન્સિલ શ્રી ઝા, એવી સ્થિતિ લેવા માટે તૈયાર ન હતા કે પેન્શન મેળવવાના અધિકારને કોઈ પણ સંજોગોમાં મિલકત ગણી શકાય નહીં. તેમના જણાવ્યા મુજબ, આ કેસમાં, રાજ્ય દ્વારા પેન્શન મંજૂર કરતો કોઈ હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો નથી. અમે વિદ્વાન કૌન્સિલને એવું વિનંતી કરતા સમજ્યા કે જો રાજ્યએ પેન્શન મંજૂર કરતો હુકમ પસાર કર્યો હોત અને પાછળથી તે હુકમથી પાછળ હટે, તો પાછળના હુકમને મિલકત અંગેના અરજદારના અધિકારને અસર કરતો ગણી શકાય જેથી બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૯(૧)(f) અને ૩૧(૧) આકર્ષિત થાય.

૩૧. સામાવાળાઓના વિદ્વાન કૌન્સિલની દલીલ સ્વીકારવા અમે તૈયાર નથી. પેન્શન નિયમોની મુખ્ય જોગવાઈઓના સંદર્ભ દ્વારા, અમે અગાઉથી જ નિર્દેશિત કર્યું છે કે પેન્શન મંજૂર કરવાનો આધાર સત્તાવાળાઓ દ્વારા તે અર્થે પસાર કરવામાં આવેલા હુકમ પર નિર્ભર નથી. એવું બની શકે કે સેવાની મુદત અને અન્ય આનુષંગિક બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને રકમનું પરિમાણ નક્કી કરવાના હેતુઓ માટે, સત્તાવાળાઓ માટે તે અસરનો હુકમ પસાર કરવો જરૂરી બની શકે છે, પરંતુ પેન્શન મેળવવાનો અધિકાર અધિકારીને ઉક્ત હુકમના કારણે નહીં પરંતુ નિયમોના આધારે પ્રાપ્ત થાય છે.

નિયમો, જે અમે અગાઉથી દર્શાવ્યા છે, તેમાં દર્શાવેલ સંજોગો હેઠળ પેન્શન મેળવવા માટે અરજદાર જેવા વ્યક્તિઓના અધિકારને સ્પષ્ટપણે માન્યતા આપે છે.

૩૨. જાહેર સેવકને મંજૂર કરાયેલ પેન્શન એ અનુચ્છેદ ૩૧(૧) ને આકર્ષિત કરતી મિલકત છે કે કેમ તે પ્રશ્ન પંજાબ હાઈકોર્ટ સમક્ષ ભગવંત સિંહ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, ૧૯૬૨ AIR(P&H) 503 માં વિચારણા માટે આવ્યો હતો. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે આવો અધિકાર "મિલકત" બને છે અને કોઈપણ હસ્તક્ષેપ એ બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૧(૧) નો ભંગ ગણાશે. વધુમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે રાજ્ય કારોબારી હુકમ દ્વારા જાહેર સેવકના પેન્શન મેળવવાના અધિકારમાં ઘટાડો કરી શકતું નથી કે તેને તદ્દન નાબૂદ કરી શકતું નથી. આ નિર્ણય વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા લેટર્સ પેટન્ટ અપીલમાં આ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. ભગવંત સિંહ, ૧૯૬૫ ILR(P&H) 1 માં લેટર્સ પેટન્ટ બેન્ચે પોતાના નિર્ણયમાં વિદ્વાન સિંગલ જજના નિર્ણયને બહાલી આપી હતી. લેટર્સ પેટન્ટ બેન્ચે ઠરાવ્યું હતું કે જાહેર સેવકને તેની નિવૃત્તિ પર મંજૂર કરાયેલ પેન્શન એ બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૧(૧) ના વિવક્ષિત અર્થમાં "મિલકત" છે અને તેને માત્ર કાયદાની સત્તા દ્વારા જ તેનાથી વંચિત કરી શકાય છે અને પેન્શનને માત્ર નકારવા કે રદ કરવાથી તે મિલકત મટી જતું નથી. વધુમાં એવું ઠરાવવામાં

આવ્યું હતું કે "મિલકત" તરીકે પેન્શનનું સ્વરૂપ ચોક્કસ વ્યક્તિ અથવા સત્તાવાળાની મરજીથી આવું પરિવર્તન પામી શકે નહીં.

૩૩. આ બાબત પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટની ફૂલ બેન્ચ સમક્ષ કે.આર. એરી વિ. ધ સ્ટેટ ઓફ પંજાબ, ૧૯૬૭ ILR(P&H) ૨૭૮માં ફરીથી વિચારણા માટે આવી હતી. હાઈકોર્ટે પેન્શન મેળવવા માટે અધિકારીના અધિકારના સ્વરૂપ પર વિચારણા કરવાની હતી. બહુમતીએ ઉપર દર્શાવેલ સમાન હાઈકોર્ટના અગાઉના બે નિર્ણયોમાં સ્થાપિત સિદ્ધાંતોને બહાલી આપતાં ટાંક્યા, અને ઠરાવ્યું કે પેન્શનને સરકારની મીઠી મરજી અને પ્રસન્નતા પર ચૂકવવાપાત્ર ઈનામ/બક્ષિસ તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં અને વ્યવસ્થિત પેન્શનનો અધિકાર તેની રકમ સહિત સરકારી સેવકમાં નિહિત થયેલો મૂલ્યવાન અધિકાર છે. બહુમતી દ્વારા વધુમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જો કે અધિકારીને તેની ભૂલ અથવા ગેરવર્તણૂક માટે દંડ ફટકારવા સામે કારણ દર્શાવવા માટે અગાઉના પ્રસંગે તક આપવામાં આવી હોય અને તે દોષી સાબિત થયો હોય, છતાં પણ, જ્યારે અગાઉથી જ સાબિત થયેલી ગેરવર્તણૂકના આધારે અધિકારીને ચૂકવવાપાત્ર પેન્શનની રકમમાં કાપ મૂકવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે ત્યારે, અધિકારીને તે અંગે કારણ દર્શાવવાની વધુ એક તક આપવી જ જોઈએ. વધુ તક આપવા અંગેનો આ અભિપ્રાય વિદ્વાન ન્યાયાધીશો દ્વારા સંબંધિત પંજાબ સિવિલ સર્વિસ રૂલ્સના આધારે વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. પરંતુ વિદ્વાન ચીફ જસ્ટિસ

તેમના અસંમત ચુકાદામાં બહુમતી સાથે સંમત થવા માટે તૈયાર ન હતા કે આવા સંજોગોમાં જ્યારે રાજ્ય દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર પેન્શનની રકમમાં ઘટાડો કરવામાં આવે ત્યારે અધિકારીને વધુ એક તક આપવી જોઈએ. હાથ પરના કેસમાં આપણા માટે, અગાઉથી લેવાયેલા શિસ્તભંગના પગલાંના આધારે પેન્શનમાં ઘટાડો કરવા કે નકારવાના માર્ગે પગલાં લેતા પહેલા, અધિકારીને કારણ દર્શાવવા માટે વધુ નોટિસ આપવી જોઈએ કે કેમ તે પ્રશ્ન પર વિચાર કરવો જરૂરી નથી. તે પ્રશ્ન આપણી સમક્ષ વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો નથી. કે પછી અધિકારીની નિવૃત્તિ પછી પ્રથમ વખત પેન્શન ઘટાડવા અથવા રોકી રાખતા પહેલાં સત્તાવાળાઓ દ્વારા અપનાવવામાં આવનાર કાર્યપદ્ધતિ અંગેના વધુ પ્રશ્ન સાથે આપણને કોઈ સંબંધ નથી. તેથી અમે આ પાસા પર, ઉપરોક્ત પંજાબ હાઈકોર્ટના નિર્ણયમાં બહુમતી અને લઘુમતી ન્યાયાધીશો દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલા મંતવ્યો અંગે કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરતા નથી. પરંતુ અમે બહુમતીના અભિપ્રાય સાથે સંમત છીએ જ્યારે તેણે તેના અગાઉના નિર્ણયને બહાલી આપી છે કે પેન્શન એ સરકારની મીઠી મરજી અને પ્રસન્નતા પર ચૂકવવાપાત્ર ઈનામ/બક્ષિસ નથી અને તેનાથી વિપરીત, પેન્શનનો અધિકાર એ સરકારી સેવકમાં નિહિત થયેલો મૂલ્યવાન અધિકાર છે.

૩૪. મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય વિ. રાણોજીરાવ શિંદે અને અન્ય, ૧૯૬૮ ૩ SCR ૪૮૯: MANU/SC/૦૦૩૦/૧૯૬૮માં આ કોર્ટે વિચારણા કરવાની હતી

કે શું બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૯(૧)(f) અને ૩૧(૧) માં તે અભિવ્યક્તિના વિવક્ષિત અર્થમાં "રોકડ ગ્રાન્ટ" એ "મિલકત" છે કે નહીં. આ કોર્ટે "એ સ્પષ્ટ છે કે નાણાંની રકમ મેળવવાનો અધિકાર એ મિલકત છે" એવું અવલોકન કરીને ઠરાવ્યું કે તે મિલકત હતી.

૩૫. ઉપરોક્ત નિર્ણયોને યોગ્ય ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો અભિપ્રાય છે કે પેન્શન મેળવવાનો અરજદારનો અધિકાર અનુચ્છેદ ૩૧(૧) હેઠળ મિલકત છે અને માત્ર કારોબારી હુકમ દ્વારા રાજ્ય પાસે તેને રોકી રાખવાની કોઈ સત્તા નહોતી. તે જ રીતે, સદર દાવો પણ અનુચ્છેદ ૧૯(૧)(f) હેઠળ મિલકત છે અને તે અનુચ્છેદ ૧૯ ના ઉપ-અનુચ્છેદ (૫) દ્વારા સુરક્ષિત નથી. તેથી, એ ફલિત થાય છે કે તારીખ ૧૨ જૂન, ૧૯૬૮ ના હુકમ દ્વારા અરજદારના પેન્શન મેળવવાના અધિકારને નકારવાથી બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૯(૧) (f) અને ૩૧(૧) હેઠળના અરજદારના મૂળભૂત અધિકારને અસર થાય છે, અને તેથી અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની રીટ અરજી ટકવાપાત્ર છે. એવું બની શકે કે પેન્શન એક્ટ (૧૮૭૧ નો એક્ટ ૨૩) હેઠળ દિવાની અદાલત સમક્ષ તેમાં દર્શાવેલ બાબતો સંબંધિત કોઈ દાવો વિચારણામાં લેવા સામે મનાઈ હુકમ હોય. કાયદા અનુસાર પેન્શનની ચૂકવણી માટે અરજદારના દાવા પર યોગ્ય રીતે વિચારણા કરવા માટે રાજ્યને રીટ ઓફ મલેરિયા/મેન્ડેમસ જારી કરવામાં તે બાબત અડચણરૂપ બનતી નથી".

૧૩. પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય વિ. હરેશ સી. બેનર્જી અને અન્ય, ૨૦૦૬ ૭

SCC ૬૫૧માં, આ કોર્ટે માન્યતા આપી હતી કે બંધારણ (ચોયાળીસમો સુધારો) અધિનિયમ, ૧૯૭૮ દ્વારા તારીખ ૨૦ જૂન, ૧૯૭૮ થી બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૯(૧)(f) અને અનુચ્છેદ ૩૧(૧) ના નિરસન પછી પણ, મિલકતનો અધિકાર ભલે મૂળભૂત અધિકાર રહ્યો ન હતો, પરંતુ બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૦ A માં જોગવાઈ કર્યા મુજબ તે હજુ પણ બંધારણીય અધિકાર હતો. પેન્શન મેળવવાના અધિકારને "મિલકત" ના અધિકાર તરીકે ગણવામાં આવ્યો હતો. અન્યથા, તે કેસમાં પડકાર પશ્ચિમ બંગાળ સર્વિસીસ (ડેથ-કમ-રીટાયરમેન્ટ બેનિફિટ) રૂલ્સ, ૧૯૭૧ ના નિયમ ૧૦(૧) ના બંધારણીય પ્રામાણ્ય સામે હતો જે અમુક સંજોગોમાં પેન્શન અથવા તેનો કોઈપણ ભાગ રોકી રાખવા અથવા પાછો ખેંચવાનો રાજ્યપાલને અધિકાર આપતો હતો અને સદર પડકારને આ કોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો. હકીકત એ રહે છે કે પેન્શન મેળવવાનો અધિકાર "મિલકત" માં એક અધિકાર તરીકે માન્યતા પ્રાપ્ત છે તે કાનૂની સિદ્ધાંત માટે સંમતિ છે.

xxx

૧૫. એ બાબત પર ભાર મૂકવાની ભાગ્યે જ જરૂર છે કે કારોબારી સૂચનાઓ વૈધાનિક સ્વરૂપ ધરાવતી નથી અને તેથી, ઉપરોક્ત અનુચ્છેદ ૩૦૦ A ના વિવક્ષિત અર્થમાં તેને "કાયદો" કહી શકાય નહીં. આવા પરિપત્રના આધારે, જે કાયદાકીય બળ ધરાવતો નથી, અપીલકર્તા પેન્શન અથવા ગ્રેયુઈટીનો

એક ભાગ પણ રોકી શકે નહીં. અમે ઉપર નોંધ્યું છે તેમ, જ્યાં સુધી વૈધાનિક નિયમોનો સંબંધ છે, આપેલી પરિસ્થિતિમાં પેન્શન અથવા ગ્રેયુઈટી રોકી રાખવાની કોઈ જોગવાઈ નથી. જો આ નિયમોમાં એવી કોઈ જોગવાઈ હોત, તો સ્થિતિ અલગ હોત."

(ભારપૂર્વક ઉમેરેલ)

૧૪.૨. તેવી જ રીતે, આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે, પ્રવીણચંદ્ર શાંતિલાલ જોશી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં તારીખ ૧૯ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૪ ના રોજ પસાર કરેલા તેના ચુકાદામાં, જેમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું અને ઠરાવ્યું:

"[૧૯] ભાવનગર મહાનગરપાલિકા અને સામાવાળાઓ – કર્મચારીઓનો સમગ્ર કેસ પેન્શન યોજના પર આધારિત છે, જે રાજ્ય સરકાર દ્વારા મુંબઈ પ્રાંતિક મહાનગરપાલિકા અધિનિયમ, ૧૯૪૯ ની કલમ ૪૬૫ (૩) (A) ની જોગવાઈ હેઠળ કોર્પોરેશનના કર્મચારીઓ માટે તારીખ ૦૧.૦૪.૧૯૯૨ થી તારીખ ૨૪.૦૮.૧૯૯૪ ના સરકારી ઠરાવ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવી હતી. પેન્શન યોજનાનો સમગ્ર નાણાકીય બોજ કોર્પોરેશન દ્વારા વહન કરવામાં આવે છે. સંબંધિત કલમોનું ભાષાંતર અને સમાવેશ નીચે મુજબ કરવામાં આવ્યો છે:

"ગુજરાત સરકાર

શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહનિર્માણ વિભાગ

ઠરાવ ક્રમાંક: ભમન/૮૦૯૨/૩૭૭૫/૫

સચિવાલય, ગાંધીનગર

તારીખ: ૨૪/૦૮/૧૯૯૪

વંચાણે લીધા:

(૧) ભાવનગર મહાનગરપાલિકાનો પત્ર ક્રમાંક-CPO-O/w. નં.૫૯૦
તારીખ ૧૯/૦૮/૧૯૯૨ ઠરાવ:

મુંબઈ પ્રાંતિક મહાનગરપાલિકા અધિનિયમ, ૧૯૪૯ ની કલમ-૪૬૫(૩)
(A) હેઠળ મળેલી સત્તાની રૂએ, ભાવનગર મહાનગરપાલિકાના
કર્મચારીઓને પેન્શન યોજનાનો લાભ આપવાની બાબત કોર્પોરેશન તેમજ
રાજ્ય સરકારની વિચારણા હેઠળ હતી. ઉક્ત દરખાસ્તને ધ્યાનમાં રાખીને,
તારીખ ૦૧/૦૪/૧૯૯૨ થી નીચે જણાવ્યા મુજબ પેન્શન યોજના
અમલમાં મૂકવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

=====

(૪) આ યોજના મહાનગરપાલિકાના ટ્રાન્સપોર્ટ ડિપાર્ટમેન્ટ, ડિસ્ટ્રિક્ટ
પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન કમિટી, અર્બન મલેરિયા ડિપાર્ટમેન્ટ અને I.C.D.S.
ડિપાર્ટમેન્ટના કર્મચારીઓને લાગુ પડશે નહીં.

(૮) આ વિનિયમો તારીખ ૦૧/૦૪/૧૯૯૨ થી અમલમાં મૂકવામાં
આવનાર હોવાથી, આ વિનિયમો તારીખ ૦૧/૦૪/૧૯૯૨ પછી નિમણૂક

પામેલા કર્મચારીઓને આપમેળે અને ફરજિયાતપણે લાગુ પડશે.

(૯) તારીખ ૦૧/૦૪/૧૯૯૨ ના રોજ ભાવનગર મહાનગરપાલિકાની સેવામાં હોય તેવા કાયમી કર્મચારીએ, કમિશનર દ્વારા નોટિસ દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરાયેલ સમયમર્યાદા પૂરી થાય તે પહેલાં, પરિશિષ્ટ- A તરીકે અહીં સંલગ્ન નમૂનામાં લેખિતમાં એક વિકલ્પ આપવાનો રહેશે કે તે આ પેન્શન યોજનામાં જોડાવા ઈચ્છુક છે કે નહીં. આ સમયમર્યાદા ૩૦ દિવસથી ઓછી રહેશે નહીં અને આવા વિકલ્પ અંગેની નોંધ કર્મચારીની સેવાપોથી (સર્વિસ બુક) માં કરવાની રહેશે અને ત્યારબાદ, કોઈ પણ સંજોગોમાં તેમાં ફેરફાર કરી શકાશે નહીં.

(૧૦) યોજનાના અમલની તારીખે સેવામાં હોય પરંતુ વિકલ્પ આપતા પહેલા મૃત્યુ પામેલા કર્મચારીના પરિવારને સીપીએફ અથવા પેન્શન, જે વધુ ફાયદાકારક હોય તે મળશે.

રાજ્ય સરકારના કર્મચારીઓને મળવાપાત્ર લાભો, મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા તેના કર્મચારીઓને લાગુ કરવામાં આવેલા લાભોના પ્રમાણમાં મળવાપાત્ર રહેશે.

(૧૧) આ યોજના સ્વીકારનારા કર્મચારીઓના હાલના ભવિષ્ય નિધિ (પ્રોવિડન્ટ ફંડ) ની કપાત સામે મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા ઉમેરવામાં આવતું ફાળદાન (કન્ટ્રિબ્યુશન) બંધ કરવામાં આવશે અને તેમના પ્રોવિડન્ટ ફંડ ખાતામાં કોર્પોરેશન દ્વારા જમા કરાયેલ ઉક્ત ફાળદાનની રકમ

તથા તેના પરનું વ્યાજ પાછું લઈને, કોર્પોરેશન તેને પેન્શન ફંડમાં જમા કરશે અને આવા કર્મચારીઓ આવી રકમો પર કોઈ અધિકાર, હિસ્સો કે દાવો કરી શકશે નહીં.

(૧૨) પેન્શન યોજના માટે વિકલ્પ ન આપનારા કર્મચારીઓને કન્ટ્રિબ્યુટરી પ્રોવિડન્ટ ફંડ (સી.પી.એફ.) યોજનામાં ચાલુ રાખવામાં આવ્યા છે તેમ ગણવામાં આવશે. હાલની કન્ટ્રિબ્યુટરી ફંડ યોજના તેમના માટે ચાલુ રહેશે.

(૧૩) કન્ટ્રિબ્યુટરી પ્રોવિડન્ટ ફંડ યોજના સિવાય, પેન્શન યોજના પસંદ કરનારા કર્મચારીઓ માટે જનરલ પ્રોવિડન્ટ ફંડ (જી.પી.એફ.) યોજના ચાલુ રહેશે અને કપાતની રકમ તેમજ તેના પરનું વ્યાજ તેમને જનરલ પ્રોવિડન્ટ ફંડની યોજના મુજબ મળવાપાત્ર રહેશે, અને જી.પી.એફ. અંગેના સરકારના તમામ નિયમો આ યોજના સ્વીકારનાર વ્યક્તિને સંપૂર્ણપણે લાગુ પડશે. હાલની ચાલુ પ્રોવિડન્ટ ફંડ લોન નિર્દિષ્ટ સમયમર્યાદામાં પગાર પત્રકની કપાત મુજબ ભરપાઈ કરવાની રહેશે.

(૧૪) બસ ટ્રાફિક અથવા બસ ગેરેજ વિભાગમાંથી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનમાં બદલી થયેલા અને તારીખ ૦૧/૦૪/૧૯૯૨ ના રોજ સેવામાં હોય તેવા કર્મચારીઓમાંથી જે કર્મચારીઓએ સરકારમાં જમા કરાવેલા ફાળદાનના વ્યાજ સાથેનું પોતાનું પ્રોવિડન્ટ ફંડ ઉપાડી લીધું છે, તેઓ તેમના દ્વારા મેળવેલ પ્રોવિડન્ટ ફંડની સમગ્ર રકમના ૫૦% મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનમાં જમા કરાવવા પર, જો તેઓ ઈચ્છે તો, પેન્શન યોજનાના લાભ

માટે હકદાર બનશે."

[૨૦] અપીલકર્તા-કોર્પોરેશને લેટર્સ પેટન્ટ અપીલમાં સ્પષ્ટપણે એવો દાવો કર્યો છે કે ભાવનગર મહાનગરપાલિકા દ્વારા વર્ષ ૧૯૯૬ માં ટ્રાન્સપોર્ટ ડિપાર્ટમેન્ટ બંધ કરી દેવામાં આવ્યો હતો અને ઉક્ત વિભાગના કર્મચારીઓના ખાતા ઈ.પી.એફ. (EPF) યોજનામાં હતા અને તેમની રજૂઆતોને પગલે, વર્ષ ૧૯૯૬ માં તેઓને અન્ય વિભાગોમાં સમાવી લેવાનું યોગ્ય માનવામાં આવ્યું હતું." વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેઓ ઉક્ત યોજના હેઠળ રોજગારીમાં ચાલુ રહ્યા હતા અને તારીખ ૨૯.૦૨.૨૦૦૦ ના રોજ રીજનલ પ્રોવિડન્ટ ફંડ કમિશનર, ભાવનગરની કચેરીમાંથી કુલ ૧૮૪ ખાતાઓ ટ્રાન્સફર કર્યા પછી, તેઓને સી.પી.એફ. યોજનાના લાભો આપવામાં આવ્યા હતા અને કોર્પોરેશન દ્વારા તારીખ ૦૩.૦૪.૨૦૦૧ ના હુકમથી આવો યોગ્ય નીતિગત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.

[૩૧] વિલંબના પાસા અંગે, જેની આપણી સમક્ષ કોર્પોરેશન દ્વારા ભારપૂર્વક રજૂઆત કરવામાં આવી છે, તે પણ કોર્પોરેશનના અભિગમ/વર્તનને ધ્યાનમાં લેતાં સ્વીકારવા યોગ્ય નથી. અપીલકર્તા - કોર્પોરેશન તેના પોતાના જ કૃત્ય સામે રજૂઆત કરી શકે નહીં. વર્ષ ૨૦૧૫ સુધી, રેકૉર્ડ પર વિવિધ પત્રવ્યવહારો ઉપલબ્ધ છે, જે સ્થાપિત કરે છે કે કોર્પોરેશને સામાવાળાઓ - કર્મચારીઓના કિસ્સામાં પેન્શન યોજના મંજૂર કરવા માટે રાજ્ય સરકારને વિનંતી કરી છે. આમ, કોર્પોરેશન

સામાવાળાઓના પક્ષનું સમર્થન કરીને અનુકૂળતા મુજબ સ્ટેન્ડ બદલી શકે નહીં. રાજ્ય સરકારે સ્પષ્ટ કારણોસર હાલની અપીલનો વિરોધ કર્યો નથી કે જો કોઈ સંપૂર્ણ નાણાકીય બોજ આવે, તો તે કોર્પોરેશને વહન કરવાનો છે. કોર્પોરેશન દ્વારા રાજ્ય સરકારને લખાયેલા પત્રવ્યવહાર સૂચવે છે કે સામાવાળાઓ - કર્મચારીઓ સી.પી.એફ. ખાતામાં ટ્રાન્સફર કરવામાં આવેલી સમગ્ર રકમ જમા કરાવવા તૈયાર છે અને તેમણે તે અંગેનું બાંહેધરીપત્રક પણ આપ્યું છે. તેથી, કર્મચારીઓના સમર્થનમાં રાજ્ય સરકાર સમક્ષ અપીલકર્તા દ્વારા લેવામાં આવેલા સ્પષ્ટ વલણને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમના પોતાના અભિગમથી વિપરીત રજૂઆત કરવાનો તેમને કોઈ અધિકાર રહેતો નથી. તેથી, અમે વિલંબની દલીલ સ્વીકારવા તૈયાર નથી. યુ.પી. રોડવેઝ રીટાયર્ડ ઓફિશિયલ્સ એન્ડ ઓફિસર્સ એસોસિએશન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આવી દલીલના સમર્થનમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદો હાલના કેસના તથ્યોને લાગુ પડશે નહીં."

(ભારપૂર્વક ઉમેરેલ)

૧૪.૩. કોર્પોરેશને સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સિવિલ) ડાયરી નંબર ૬૦૨૦૭/૨૦૨૪ દ્વારા સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ ડિવિઝન બેન્ચના ઉક્ત નિર્ણયને પડકાર્યો હોવાનું જણાય છે. પુનરાવલોકન અરજી દાખલ કરવાના હેતુથી તારીખ ૬ માર્ચ, ૨૦૨૫ ના રોજ કોર્પોરેશન દ્વારા ઉક્ત અરજી પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી. કોર્પોરેશન દ્વારા તેના તારીખ ૧૬ જૂન, ૨૦૨૫ ના

વધુ સોગંદનામા-સામાવાજમાં આ કોર્ટને જણાવવામાં આવ્યું છે કે મિસ. સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૧૧૨૭/૨૦૨૫ અને અન્ય પુનરાવલોકન અરજીઓ આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા તારીખ ૨૫ એપ્રિલ, ૨૦૨૫ ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. આજદિન સુધી, ઉક્ત નિર્ણયને પડકારતી કોર્પોરેશન દ્વારા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ કોઈ વધુ અરજી દાખલ કરવામાં આવી નથી.

૧૫. આમ, ઉપરોક્ત હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને દર્શાવેલા નિર્ણયોના સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, કોર્પોરેશનના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મનશેા દ્વારા કરવામાં આવેલી દલીલ કે પેન્શનરી લાભો ચૂકવવા માટે રાજ્ય તરફથી કોઈ ગ્રાન્ટ મળી ન હોવાથી, કોર્પોરેશન માટે અરજદારોને તેની પેન્શન યોજનામાં સમાવવા જરૂરી નથી, તે સ્વીકારી શકાય નહીં, કારણ કે આવી દલીલ મનીષ જી. ગગવાણી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સમાન બેન્ચ દ્વારા અગાઉથી જ ફગાવી દેવામાં આવી છે (જુઓ: ઉક્ત નિર્ણયનો પેરા નંબર ૨૪). જો કે ટ્રાન્સપોર્ટ ડિપાર્ટમેન્ટ અને નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિના કર્મચારીઓને અરજદારોની જેમ જ બાકાત રાખવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ ઉક્ત નિર્ણયો અનુસાર કોર્પોરેશન દ્વારા પેન્શન યોજનામાં સમાવવામાં આવ્યા છે, તેથી અરજદારોને પણ સમાન વ્યવહાર આપવો જરૂરી છે અને કોર્પોરેશન દ્વારા પેન્શન યોજનામાં સમાવવા જરૂરી છે.

૧૬. મારા અભિપ્રાય મુજબ, અરજદારોને પેન્શનના લાભથી બાકાત રાખવા

માટે કોર્પોરેશન પાસે કોઈ વ્યાજબી કારણ નથી. એ સુવિદિત છે કે પેન્શન એ કોઈ ઈનામ કે બક્ષિસ નથી. કોર્પોરેશનના અન્ય કર્મચારીઓને પેન્શનનો લાભ મળી રહ્યો હોવાથી, અરજદારોને પેન્શનનો લાભ મેળવવાથી વંચિત રાખી શકાય નહીં. વધુમાં, કોર્પોરેશનને યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટના કર્મચારીઓની નિમણૂક થયેલી હોવાથી અને તેઓ કોર્પોરેશનના કર્મચારીઓ હોવાથી તેમને પેન્શન યોજનામાં સમાવવા માટે રાજ્ય દ્વારા સૂચના આપવામાં આવી હોવા છતાં, યુ.એમ. ડિપાર્ટમેન્ટના કર્મચારીઓને પેન્શન યોજનામાં ન સમાવવા એ કોર્પોરેશનના ભાગે માત્ર મનસ્વી જ નહીં, પરંતુ ભેદભાવપૂર્ણ પણ છે. આમ, કોર્પોરેશનનું આક્ષેપિત કૃત્ય પ્રથમ દર્શનીય રીતે જ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ નું ઉલ્લંઘન કરનારું છે.

નિષ્કર્ષ:

૧૭. પૂર્વોક્ત અવલોકનો, ચર્ચાઓ અને કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, મારો એવો અભિપ્રાય છે કે અરજદારો યથાપ્રસંગ પેન્શન/ફેમિલી પેન્શન મેળવવા માટે હકદાર છે અને કોર્પોરેશને તેમને પેન્શનરી લાભો ચૂકવવા પડશે. તેથી, હું નીચે મુજબનો હુકમ કરું છું:

(i) અપીલકર્તા - ભાવનગર મહાનગરપાલિકા નિવૃત્ત અરજદારોને કન્ટ્રિબ્યુટરી પ્રોવિડન્ટ ફંડ (સી.પી.એફ.) ની રકમ સરભર કરીને એરિયર્સ (જો કોઈ હોય તો) સાથે પેન્શન નક્કી કરશે અને ચૂકવશે. બંને મથાળા હેઠળ સરભર કરવી જરૂરી રકમમાં વ્યાજબી રકમનો પણ સમાવેશ થશે.

(ii) જ્યાં સુધી કોર્પોરેશનના વિભાગમાં હજુ પણ કામ કરી રહેલા અન્ય અરજદારોનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી તેમના પર પેન્શન ચૂકવવાની જવાબદારી સામે વ્યાજ સહિતની તેમની કન્ટ્રિબ્યુટરી પ્રોવિડન્ટ ફંડ (સી.પી.એફ.) ની રકમ સરભર કરવામાં આવશે, જ્યારે પણ તેઓ સેવામાંથી નિવૃત્ત થશે.

(iii) તમામ અરજદારોના જી.પી.એફ. ખાતા ખોલવા માટેની જરૂરી પ્રક્રિયા કોર્પોરેશન દ્વારા હાથ ધરવામાં આવશે. અરજદારોને કોર્પોરેશનને સંપૂર્ણ સહકાર આપવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

(iv) પેન્શન અને પેન્શનના એરિયર્સ (જો કોઈ હોય તો) ની ચુકવણી સહિતની આ સમગ્ર કવાયત કોર્પોરેશન દ્વારા આ હુકમની નકલ મળ્યાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની સમયમર્યાદામાં પૂરી કરવાની રહેશે.

૧૮. ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલની રીટ અરજીઓ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત હદ સુધી રૂલ આત્યંતિક કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(મૌલિક જે. શેલટ, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.